

Dae aut quate nasequl uta qui veenam resti que dolu
sita sit, to benat.
e xxxxxxxx

INTERVIEW MET GELUIDSONTWERPER GARETH OWEN

Een schuimende zee van galm

Geluidsontwerper Gareth Owen is nog geen veertig en leverde vorig jaar reeds zijn 250e ontwerp voor een commerciële musical af. De productie in kwestie was *Moeder ik wil bij de revue* in het Utrechtse Beatrix Theater. Owen is hier momenteel weer terug voor een nieuwe productie, *The Bodyguard*. De bekende film uit 1992 is bewerkt tot een musical en wordt door Stage Entertainment in Nederland uitgebracht in een regie van Carline Brouwer. | DOOR: JORG SCHELLEKENS |

Veel mensen zullen een herinnering hebben aan de film en vooral aan de soundtrack van hoofdrolspeelster Whitney Houston. Als ontwerper probeert Owen zich hier niet al te veel door te laten beïnvloeden. Hij maakt er een punt van om niet teveel research te doen. De film of eerdere voorstellingen gaat hij juist niet bekijken. 'Als ik een eerdere versie heb gehoord en als daar bijvoorbeeld een gitaareffect in zat dat erg goed werkte, dan vind ik het moeilijk om vervolgens wat nieuws te verzinnen. Ik wil zo min mogelijk beïnvloed worden in mijn manier van denken.'

Een goed voorbeeld van deze aanpak is het beroemde lied *I will always love you*. Het origineel begint met nauwelijks galm op de stem van Houston. Owen besloot intuïtief om precies omgekeerd te beginnen: 'Ik gaf het de grootste hoeveelheid galm in de hele voorstelling. In de surround speakers, met een lange pre-delay, een lange galmtijd, hij spoelt als het ware over je heen. Een schuimende zee van galm. Precies het omgekeerde van het origineel. Maar het voelde goed. Op dat punt in de voorstelling bleek het de juiste keuze.'

Kleerscheuren

The Bodyguard is een vrij ongebruikelijke musical omdat het verhaal niet wordt verteld door de liedjes. De nummers komen associatief voort uit het verhaal, maar zijn voor een

groot deel geënceneerde optredens van de twee hoofdpersonages, zangeres Rachel Marron en haar zus. Voor het ontwerp van Owen betekende dit dat de nummers meer dan gewoonlijk op zichzelf kwamen te staan. Waar het in musicals vaak een uitdaging is om een natuurlijke overgang te maken van een gesproken scène naar een lied was dat hier minder van belang. Hoewel Owen allerlei soorten musicals doet was een productie die vraagt om het geluid van een popconcert een kolffe naar zijn hand. Owen begon zijn carrière namelijk als geluidstechnicus in de rock 'n roll. 'Ik ben niet begonnen met het plakken van druppelmicrofoons zoals veel geluidstechnici in de musicalwereld, maar met het slepen van multikabels door de modder' vertelt hij. Via een zijsprong kwam hij in het theater terecht. En binnen de kortste keren was hij een geluidsontwerp aan het maken, zonder specifieke theaterervaring. 'Ik wist eigenlijk niet eens wat upstage en downstage was, of hoe je een geluidseffect maakt. Maar bijvoorbeeld wel hoe je een drumstel versterkt, een line array ophangt of hoe je een compressor op een stem gebruikt.' Inmiddels is hij een van de meest gevraagde ontwerpers voor muziektheater en heeft hij naast ladingen goede recensies ook twee Olivier Awards op zak en nominaties voor nog meer Olivier en Tony Awards.

Terugkijkend op zijn tijd in de live muziek vindt hij in het theater vooral meer aandacht en tijd voor details. 'Zelfs bij een grote act was er in de rock 'n roll zoveel werk te doen

Gareth Owen – korte biografie

Gareth Owen was verantwoordelijk voor het geluidsontwerp van vele honderden producties in diverse genres. Voor zijn werk op musicalgebied nam hij Olivier Awards in ontvangst voor *Memphis* en *Merrily We Roll*

Along. Olivier nominaties waren er voor *End Of The Rainbow* en *Top Hat*. Voor die laatste en *A Little Night Music* werd hij eveneens genomineerd voor een Tony Award.

Veel van zijn geluidsontwerpen waren voor internationale musicalproducties die soms tot op acht verschillende plekken ter wereld te zien waren, waaronder Disney's *The Hunchback Of Notre Dame*, *Little Mermaid* en *Beauty And The Beast*, *Come From Away*, *Sister Act*, *Jesus Christ Superstar*, *Hairspray*, *Let It Be*, *The Rocky Horror Picture Show* en *Singin' in the Rain*.

Op het Londense West End ontwierp hij voor onder andere *I Can't Sing*, *Impossible*, *Candide*, *Midnight Tango*, *Pippin*, *Aspects of Love*, *Carousel*, *Sweet Charity* en *A Little Night Music*.

Op toneelgebied maakte hij ontwerpen voor onder andere *The Importance of Being Earnest* in een regie van Adrian Noble en *Barking in Essex* in een regie van Harry Burton.

Owen werkte als mixer met gerenommeerde orkesten als het Royal Philharmonic Orchestra, The BBC Concert Orchestra, The London Symphony Orchestra en The New York Philharmonic.

In de wereld van de popmuziek mixte hij concerten van o.a. The Rolling Stones, Geri Halliwell, Prince, BB King en Def Leppard.

Daarnaast maakte hij het geluidsontwerp voor enkele grote evenementen, waaronder de jaarlijkse FA Cup finale.

Hij is mede-oprichter van de Britse Association of Sound Designers.

in zo weinig tijd dat je uitgeput was tegen de tijd dat je ging mixen. Je bent dan vooral bezig met het zonder kleerscheuren doorkomen van de avond.' Toen hij in Engeland met musicals begon te touren stond hij vaak een week op dezelfde plek met een productie. 'Dag één is dan pittig omdat je moet opbouwen. Maar op dag twee heb je het overdag rustig en zodoende heb je op dag drie je volledige concentratie weer terug en kun je gaan nadenken over details en perfectioneren.'

Stramien

Zijn huidige schema lijkt

echter niet te suggereren dat het in het theater rustiger is. Op het moment is hij naast *The Bodyguard* bezig met nieuwe voorstellingen in New York, Londen en Moskou. Hij heeft dan ook een groot team om hem heen, werkend onder de naam Gareth Owen Sound. Waar veel geluidsontwerpers een assistent en een aantal *associates* hebben, is de groep rondom Owen veel groter en omvat bijvoorbeeld ook geluidstechnici die zich bezig houden met de opbouw en het draaien van de voorstelling. Hij heeft er bewust voor gekozen om dit zo te organiseren. 'Als je 100 geluidstechnici dezelfde taak uit laat voeren zal bijna iedereen het anders doen' vertelt hij. Maar zijn mensen niet. Er wordt volgens een vast stramien gewerkt. Zo kan hij aan de andere kant van de wereld achter de mengtafel gaan staan bij een productie en weet hij precies waar alles te vinden is en hoe het systeem is opgebouwd. Ook voor de geluidstechnici die mixen heeft het voordelen, want iemand die een nieuwe voorstelling gaat draaien weet hoe het systeem in elkaar zit en kan zich concentreren op de voorstelling zelf. Owen hecht veel belang aan het samenwerken met goede mensen: 'Je kunt een enorm budget hebben en de beste spullen, maar zonder de juiste mensen wordt het niets'. Het internationale karakter van zijn werk maakt dat hij niet altijd precies kan kiezen of weet met wie hij gaat werken. 'Als ik voor het eerst in Brazilië werk, zoals een tijdje terug, dan moet ik vertrouwen op de keuze van de producent.' Maar in Nederland is hij nu al zo vaak geweest dat hij precies weet wie de goede technici zijn.

Essentiële voorwaarden

Samenwerking is voor hem de basis van theatermaken. Hij benadrukt hoe belangrijk de samenwerking met een muzikaal leider is voor hem als geluidsontwerper. 'Samen kun je een voorstelling maken of breken' merkt hij hierover op. 'De muzikaal leider is mijn belangrijkste contact in een productie, zonder hem ben ik stuurloos. Ik heb iemand nodig om ideeën mee te bespreken. Als er ergens strijkers in de weg zitten die de helderheid van een stem vertroebelen dan moet je dat kunnen bespreken.' Soms past hij in zo'n geval iets aan in de mix en soms verandert er iets in het arrangement, maar de oplossing maakt hem eigenlijk niet uit, zolang er maar in goed overleg aan het eindresultaat gewerkt kan worden.

De dialoog aangaan en onderhandelen zijn ook de zaken waar hij aanvankelijk het meest mee bezig is bij het maken van een ontwerp. Met de decorontwerper zoekt hij naar plekken waar zijn luidsprekers kunnen hangen en staan. Met de kostuumontwerper en de kap- en grimeafdeling wordt bekeken waar de microfoontjes geplaatst kunnen worden. 'Alles is altijd een compromis', volgens Owen. Als geluidsontwerper acht hij zich eindverantwoordelijk voor alles wat

hoorbaar is: 'je mag achteraf niet zeggen dat iets niet jouw schuld is' meent

hij. Maar om die verantwoordelijkheid te kunnen nemen zijn samenwerking en overleg essentiële voorwaarden. Dat omvat soms ook gesprekken over bijvoorbeeld de verwachtingen van een regisseur ten opzichte van de mogelijkheden en de wensen van een producent. Als alle informatie eenmaal verzameld is en de praktische zaken zijn geregeld, dan begint voor hem het creatieve proces van het vinden en maken van de juiste klank. Een productie van zijn hand is naar eigen zeggen niet per se te herkennen aan een bepaald geluid, hij zoekt per voorstelling naar het juiste geluidsbeeld. Wat wel opvalt en wat hij meebracht uit de live muziek is zijn vaardigheid om luide voorstellingen te mixen. 'Als je een luide voorstelling goed kunt laten klinken dan moet het met een zachte ook lukken,' merkt hij op, 'maar andersom is dat lang niet zo vanzelfsprekend.'

Deuk

Ondanks zijn jonge leeftijd heeft hij een groot deel van de ontwikkeling van de discipline geluidsontwerp in het theater meegemaakt. Hij zag het vak verschuiven van een voornamelijk uitvoerende functie naar een volwaardige artistieke discipline die steeds meer op waarde werd geschat door producenten en regisseurs. Net als veel collega's was hij dan ook geschokt door het schrappen van de Tony Award voor het beste geluidsontwerp op Broadway vorig jaar. De geschetste 'emancipatie' van geluidsontwerpers liep een flinke deuk op door deze beslissing. De opgegeven reden, dat de jury niet zou weten hoe een geluidsontwerp beoordeeld moet worden, vindt hij onzinnig. 'Beoordeling door vakgenoten, zoals bijvoorbeeld de organisatie van de Academy Awards gebruikt, zou een oplossing zijn. Je krijgt dan waarschijnlijk wel wat haat en rijd tussen collega's, maar dat is te verkiezen boven deze situatie.' Mocht de Tony Award voor geluidsontwerp in de toekomst opnieuw worden uitgereikt, dan lijkt het een kwestie van tijd voordat Gareth Owen er een mee naar huis mag nemen. <<

> www.garethowensound.com

> *Het collectieve protest tegen het afschaffen van de Tony Award voor geluidsontwerp wordt gevoerd onder de naam #tonycanyouhearme en kan via die hashtag worden teruggevonden op Twitter.*

'Als je 100 geluidstechnici dezelfde taak uit laat voeren, zal bijna iedereen het anders doen'